

KUTSESTANDARD

Pärimuskultuuri spetsialist, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid

Kutsestandardi kasutusala

- 1) Tööturu nõudmistele vastavate õppekavade ja koolitusprogrammide koostamine
- 2) Inimeste kompetentsuse hindamine, sh enesehindamine ja vastavushindamine kutse andmisel
- 3) Ametite kirjeldamine ja tutvustamine
- 4) Karjääri planeerimine ja aluse loomine elukestvaks õppeks
- 5) Koolitusvajaduste väljaselgitamine ning koolituse planeerimine
- 6) Ametijuhendite koostamine ja töötajate värbamine
- 7) Kutsete ja kvalifikatsioonide võrdlemine

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Pärimuskultuuri spetsialist, tase 5	5

A-osa

KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Pärimuskultuur on levinud suulise pärimuse või jälgendamise teel ning jaguneb aineliseks ja vaimseks kultuuriks ehk folklooriks (rahvaloomingu liigid: rahvaluule ja -muusika, rahvatantsud, mängud, traditsioonilised töökspidamised, teadmised ja oskused, rahvausund ja -kombestiku, käsitööoskus, rahvameditsiin, rahvapedagoogika jms).

Pärimuskultuuri spetsialist on isik, kes omab muusikalisi ja/või muid võimeid (jutuvestmine, tants, käsitöö jne) ning muid pärimuslikud töövõtteid, haridust ja kogemust tööks erinevate pärimusrühmadega (pärimusring, folkloorirühm jne).

Pärimuskultuuri spetsialist valdab vähemalt ühte pärimuslikku žanri (pillimäng, jutustamine, käsitöö jms). Pärimuse õpetamiseks või vahendamiseks valdab ta metoodikat.

Pärimuskultuuri spetsialisti töö eesmärk on pärimuse viljelemine, pärimusalase teabe vahendamine, pärimuskoolituste ja -sündmuste korraldamine ning osalemine koolitustel, õpitubades jne. Pärimuskultuuri spetsialisti töö eeldab iseseisvat tööd pärimusmaterjaliga (arhiivid, välitööd, pärimuslike žanrite praktiseerimine, regulaarne enesetäiendamine).

Pärimuskultuuri spetsialist toetab ja suunab oma tegevusega isiksuse terviklikku arengut ning aitab kindlustada vaimse ja ainelise kultuuripärandi säilimist ja järjepidevust. Suhtleb aktiivselt teiste pärimusekandjatega, on missioonitundlik ja õppimisvõimeline.

Pärimuskultuuri spetsialist on pärimuskultuuri ühte alavaldkonda sügavuti tundev ja selles tegutsev isik, kes töötab haridus- või kultuuriasutuses, kohalikus omavalitsuses, kodanikeühenduses, ettevõtluses, vabakutselisena jm.

Pärimuskultuuri spetsialist tase 5 valdab pärimuskultuuris oma alavaldkonda teoreetiliselt ning praktiliselt (pillimäng jne). On eeskujuks ja osaleb pärimuskultuurialases paikkondlikus ja/või kogukondlikus tegevuses.

Pärimuskultuuri spetsialisti kutsealal on lisaks Pärimuskultuuri spetsialist tase 5-le järgmised kutsed: Pärimuskultuuri spetsialist tase 6 valdab pärimuskultuuris oma valdkonda teoreetiliselt ja praktiliselt niivõrd, et võib korraldada kultuuri regiooni tasandil (Mulgimaa, Setomaa jne) pärimuskultuurialaseid tegevusi. On eeskujuks ja osaleb pärimuskultuurialases paikkondlikus ja/või kogukondlikus tegevuses ja juhendab pärimuskultuuris osalejaid (õpitoad, rühmad, individuaalõpe jne).

Pärimuskultuuri spetsialist tase 7 valdab pärimuskultuuris oma valdkonda teoreetiliselt ja praktiliselt niivõrd, et võib korraldada ja juhtida üle-Eestilisi ning rahvusvahelisi pärimuskultuurialaseid tegevusi (festivalid, konverentsid, teabetoad, sündmused, koolitused jne).

Analüüsib pärimuskultuurialast tegevust ja juhendab ning nõustab pärimuskultuuris osalejaid (sh 5. ja 6. taseme spetsialiste).

On tunnustatud pärimuskultuuri valdkonna juht ja/või uurija ning omab visiooni valdkonna tulevikust.

* Töötamisel õpetajana peab pärimuskultuuri spetsialist läbima seaduses nõutud pedagoogilise täienduskoolituse.

A.2 Tööosad

A.2.1 Eheda vaimse ja ainelise pärimuskultuuri rakendamine:

1.1 ühe või mitme pärimusliku praktilise tegevuse või tegevusvaldkonna valdamine (rahvamuusika, rahvatants, jutuveestmine, pärimuslikud töövõtted, ürituste korraldamine jne);

1.2 pärimuskultuurilises tegevuses osalemine;

1.3 paikkondlike ja/või kogukondlike traditsioonide levitamine;

1.4 erinevate sihtrühmade kaasamine.

A.2.2 Juhendamine:

2.1 pärimusainese vahendamine.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Töö/tegevus on loominguiline. Töö-/ tegevuskeskkond võib olla erialati ja paikkonniti erinev, töö/tegevus toimub siseruumides ja/või välitingimustes. Siseruumides kehtivad üldised bürooruumidele esitatavad tervisekaitsenõuded. Oluline on järgida ohutusnõudeid.

Tööaeg võib jaotuda ebaühtlaselt ja töökoormus on paindlik.

A.4 Töövahendid

Kasutab oma töös andmebaase, arvutiprogramme, arhiivimaterjale, kirjandust, audiovideo väljaandeid, audio-, video- ja tavapärast kontoritehnikat.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Loovus

avatus

sallivus

paindlikkus

järjekindlus

vastutustundlikkus

õpi- ja õpetamisvõime

suhtlemisvalmidus

algatusvõime

üldistamis- ja analüüsivõime

A.6 Kutsealane ettevalmistus

5. tasemel on nõutav kesk- ja/või kutseharidus, erialane täienduskoolitus ja tegevus erialal (6 aastat viimase 8 aasta jooksul)

või

pärimuse õppimine ja omandamine traditsioonilises keskkonnas (nt vanemalt põlvkonnalt nooremale) ja tegevus erialal (6 aastat viimase 8 aasta jooksul).

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Pärimuskultuuri õpetaja/juhendaja/ringijuht, muusik, tantsuspetsialist, pilli- ja käsitöömeister, jutuveestja, kultuurikorraldaja/ -juht, rahvakultuurispetsialist, koolitusjuht, teadur jt.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Pärimuskultuuri spetsialisti kutse moodustub kolmest kompetentsist. Kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1 - B.2.2 ja B.2.3 (läbivad kompetentsid) tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Eheda vaimse ja ainelise pärimuskultuuri rakendamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) Valdab vähemalt ühte praktilist tegevust (rahvamuusika, rahvatants, jutustamine, pärimuslikud töövõtted, ürituste korraldamine jne), kasutades valdkonnas tunnustatud rahvapärimuslikke mängu/töö/tegevusvõtteid. 2) Osaleb aktiivselt paikkondlikus ja/või kogukondlikus pärimuskultuurilises protsessis, lähtudes pärimuskultuuri ajaloolistest kihistustest, paikkondlikust ja/või kogukondlikust eripärast ning eristades ehedat ja uuenduslikku pärimuskultuuri. 3) Levitab paikkondlikku ja /või kogukondlikku pärimuskultuuri enda tegevuse kaudu oma paikkonnas ja/või kogukonnas (sh levimaterjalid). 4) Loob võimalusi pärimuskultuuri viljelemiseks (aktiivne osalemine ringide, õpitubade, kohalike tähtpäevade-pühade korraldamisel jne), lähtudes oma kompetentsist ning piirkondlikust eripärast. Hindamismeetod(id): portfoolio.	
B.2.2 Juhendamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) Orienteerub pärimusmaterjalides (arhiivid, muuseumid, elav esitus jms) ning valib sobiva pärimuskultuuri materjali lähtuvalt kogukondlikust ja/või piirkondlikust eripärast. Hindamismeetod(id): portfoolio.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.3 Pärimuskultuuri spetsialist, tase 5 kutset läbiv kompetents	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) Kujundab pärimuskultuuri alaseid väärtusi, on oma tegevusega eeskujuks. 2) Täiendab ennast järjepidevalt pärimuskultuuri valdkonnas sh uurib süstemaatiliselt arhiivimaterjale ja loeb erialast kirjandust ning analüüsib enda pärimuskultuurilist tegevust. 3) Mõjub usaldusväärselt, tuleb toime konfliktidega, on salliv ja paindlik ning töötab tõhusalt meeskonnas. 4) Järgib oma töös kutsealaga seotud õigusakte. 5) Kasutab suhtlemisel korrektset riigikeelt tasemel B2 ning vähemalt ühte võõrkeelt tasemel B1. 6) Kasutab arvutit tasemel AO1-AO3 ja AO12. Teadmised: 1. pärimuskultuur traditsioonilises külaühiskonnas ja tänapäeval; 2. pärimuskultuuri ajalugu ja olemus; 3. kasutatava alavaldkonna terminoloogia; 4. esinemiskultuur ja eetika; 5. tagasisidestuse põhimõtted; 6. suhtlemise alused. Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-29052013-3.4.1/4k
2. Kutsestandardi koostajad	Ene Lukka-Jegikjan, Eesti Rahvuslik Folkloorinõukogu Krista Sildoja, Eesti Rahvuslik Folkloorinõukogu Õie Sarv, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit Sofia Joons, Eesti Pärimusmuusika Keskus Ene-Mall Vernik-Tuubel, Haridus- ja Teadusministeerium Laura Liinat, Eesti Rahvuslik Folkloorinõukogu
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	15
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	29.05.2013
6. Kutsestandard kehtib kuni	28.05.2018
7. Kutsestandardi versiooni number	4
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2359 Pedagoogika tippspetsialistid, mujal liigitamata
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Specialist in Traditional Culture, level 5
Vene keeles	Специалист по традиционной культуре
C.3 Lisad	
Lisa 1 Kutsealased terminid	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	
Lisa 3 Keelte oskustasemete kirjeldused	